

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1595

[Total No. of Pages : 2

[4710] - 101

B.Lib. I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-101 : Foundations of Library & Information Science

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 50 words each : (Any Three) [15]

- a) Write a short note on Library and its role in education.
- b) Write a short note on Academic Libraries.
- c) List the services provided by School Libraries.
- d) Explain the importance of five laws of Library Science.
- e) Define National Library.

Q2) Answer the following in 100 words : (Any one) [10]

- a) Explain the relationship between Libraries and Culture.
- b) Explain the Fourth Law of Library Science.

Q3) Answer the following in 300 words (Any one) : [15]

- a) Discuss in detail the role of Libraries in developing Reading Habits.
- b) Explain the fifth law of Library Science.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P1595

[4710] - 101

B.Lib. I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-101 : Foundations of Library & Information Science

(2013Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही तीन) : [15]

- अ) ग्रंथालयांची शिक्षणामधील भूमिका यावर थोडक्यात टीप लिहा.
- ब) शैक्षणिक ग्रंथालयावर टीप लिहा.
- क) शालेय ग्रंथालयाद्वारे पूरविण्यात येणाऱ्या सेवा नमूद करा.
- ड) ग्रंथालय शास्त्राच्या पंचसूत्रीचे महत्त्व सांगा.
- इ) राष्ट्रीय ग्रंथालयाची व्याख्या द्या.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- अ) ग्रंथालय व संस्कृति या मधील संबंध स्पष्ट करा.
- ब) ग्रंथालय शास्त्राचे चौथे सूत्र स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- अ) वाचनाच्या सवयी विकसित करण्यातील ग्रंथालयाच्या भूमिकेची चर्चा करा.
- ब) ग्रंथालय शास्त्राचे पाचवे सूत्र स्पष्ट करा.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1596

[Total No. of Pages : 2

[4710] - 102

B.Lib. I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-102 : Library Organization

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- a) Write a note on 'GOC'.
- b) State the importance of 'Book Selection Policy'.
- c) Write a note on 'Library Rules'.
- d) State the advantages of acquiring periodicals through vendor.
- e) Nature of contents of 'Annual Report of a Library'.

Q2) Write answer in 100 words : (Any one) [10]

- a) Explain the processes that are needed to be done on newly acquired book.
- b) Explain the need and purpose of library statistics in detail.

Q3) Write answer in 300 words (Any one) : [15]

- a) Explain 'Demand Theory' of Book Selection.
- b) Explain in detail the 'Newark Charging System'.

❧❧❧

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P1596

[4710] - 102
B.Lib. I.Sc. (Semester - I)
LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
BL-102 : Library Organization
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]
अ) जि.ओ.सी. (GOC) वर टीप लिहा.
ब) ग्रंथ निवड धोरणाचे महत्त्व सांगा.
क) ग्रंथालय नियम यावर टीप लिहा.
ड) वितराकाकडून नियतकालिके उपार्जित करण्याचे फायदे नमूद करा.
इ) ग्रंथालयाच्या वार्षिक अंंहवालामध्ये समाविष्ट करावयाच्या विविध बाबींची माहिती द्या.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]
अ) नव्याने उपार्जित केलेल्या ग्रंथांवर करावयाचे सोपस्कार स्पष्ट करा.
ब) ग्रंथालय आकडेवारीची आवश्यकता आणि हेतू सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]
अ) ग्रंथ निवडीचा 'मागणीचा सिद्धांत' स्पष्ट करा.
ब) नेवार्क देवघेव पद्धतीचे सविस्तर स्पष्ट करा.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1597

[Total No. of Pages : 2

[4710] - 103

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 103 : Reference Service and Information Sources

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answers in 50 words each (Any Three): **[15]**

- a) Define the term 'Referral Service'.
- b) Differentiate between General Book and Reference Source.
- c) Write a short note on Document Delivery Service.
- d) Enumerate the qualities of Reference Librarian.
- e) State the functions of Reference Service.

Q2) Answer in 100 words (Any One): **[10]**

- a) Write a note on various usage of Dictionary.
- b) What are the general usage of Encyclopedia? Explain limitation of Encyclopedia.

Q3) Write answer in 300 words (Any One): **[15]**

- a) Describe theories of Reference Service as described by James . I. Wyer and Samuel Rothstein.
- b) What is Initiation of New User? Explain various steps of organization of orientation programme in University Library.

P.T.O

Total No. of Questions : 3]

P1597

[4710] - 103

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 103 : Reference Service and Information Sources

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) [15]

- अ) 'रेफरल सेवा' या संज्ञेची व्याख्या द्या.
ब) सामान्य ग्रंथ आणि संदर्भ स्रोत मधील फरक स्पष्ट करा.
क) डॉकुमेन्ट डिलिव्हरी सेवा वर थोडक्यात टिप लिहा.
ड) संदर्भ ग्रंथपालांच्या अंगी कोणते गुण असावेत त्यांची यादी लिहा.
इ) संदर्भ सेवेचे कार्य सांगा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [10]

- अ) शब्दकोशाच्या विविध उपयोगावर एक टिप लिहा.
ब) विश्वकोशाचे सर्वसामान्य उपयोग कोणते ते सांगून त्याचे मर्यादा स्पष्ट करा.

प्र.3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [15]

- अ) जेम्स. आय. वायर व सॅम्युएल राथस्टिन यांनी वर्णन केलेले संदर्भ सेवेचे सिध्दांत स्पष्ट करा.
ब) नविन वाचक परिचय म्हणजे काय? तसेच विद्यापिठ ग्रंथालयातून ग्रंथालय परिचय (ओरियन्टेशन प्रोग्राम) कार्यक्रमाचे आयोजन कसे करावे ते स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1599

[Total No. of Pages : 2

[4710] - 105

B.Lib. I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 105 : Knowledge Organization : A

(2013 Pattern) (Theory)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers in 50 words each (Any three): **[15]**

- a) Explain the need and purpose of classification.
- b) Write a note on different types of knowledge classification.
- c) Explain how universe of knowledge is mapped in UDC?
- d) Define compound subject.
- e) What are the three planes of classification? Explain.

Q2) Answer in 100 words (Any One): **[10]**

- a) Describe different modes of formation of subjects.
- b) Explain Tree of Porphyry in relation to the process of classification.

Q3) Answer in 300 words (Any One): **[15]**

- a) Discuss special features of Book Classification.
- b) Write with examples a note on Canons for characteristics.

P.T.O

Total No. of Questions : 3]

P 1599

[4710] - 105

B.Lib. I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 105 : Knowledge Organization : A

(2013 Pattern) (Theory)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतीही तीन) [15]
अ) वर्गीकरणाची गरज व उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
ब) ज्ञान वर्गीकरण पध्दतींच्या विविध प्रकारांवर टीप लिहा.
क) युडीसी वर्गीकरण पध्दतीमधील ज्ञान विश्वाच्या रचनेविषयी स्पष्टीकरण लिहा.
ड) सामाजिक विषयाची व्याख्या द्या.
इ) वर्गीकरणाचे तीन स्तर कोणते ते स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
अ) विषय निर्मितीच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा.
ब) वर्गीकरणाच्या प्रक्रिये संदर्भात पॉर्फिरीचा वृक्ष स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** 300 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [15]
अ) ग्रंथ वर्गीकरणाच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
ब) लक्षण सूत्रांवर सोदाहरण टीप लिहा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1600

[Total No. of Pages : 2

[4710]-106

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 106 : Document Description : A

(Theory) (2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers in 50 words each : (Any three) **[15]**

- a) Explain in brief Technical Reading of Book.
- b) Write a note on Added Entries.
- c) What is meant by OPAC?
- d) Explain Card Form of Catalogue.
- e) Write a note on 'Canon of Currency'.

Q2) Write answer in 100 words : (Any One) **[10]**

- a) Explain role of Cataloguer in a library system.
- b) What is Main Entry and Explain the structure of Main Entry according to AACR - II - R codes with examples.

Q3) Write answer in 300 words : (Any One) **[15]**

- a) Define Library Catalogue. Explain functions and objectives of Library Catalogue in detail.
- b) What is meant by Dictionary Catalogue and describe the advantages and disadvantages of Dictionary Catalogue.

P.T.O

Total No. of Questions : 3]

P1600

[4710]-106

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 106 : Document Description : A

(2013 Pattern) (Theory)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा: (कोणतेही तीन) [15]

- अ) ग्रंथाचे तांत्रिक वाचन म्हणजे काय ते थोडक्यात स्पष्ट करा.
ब) पूरक नोंदी वर टीप लिहा.
क) औपॅक (OPAC) म्हणजे काय ते सांगा.
ड) पत्ररूप तालिका स्पष्ट करा.
इ) 'प्रचलितता सूत्र' यावर टीप लिहा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा: (कोणताही एक) [10]

- अ) ग्रंथालय प्रणालीत तालिकाकाराची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) मुख्य नोंद म्हणजे काय ते सांगून ए.ए.सी.आर. - 2 - आर (AACR - II - R) नियमावलीनुसार केल्या जाणाऱ्या प्रमुख नोंदींची रचना सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा: (कोणताही एक) [15]

- अ) ग्रंथालय तालिकेची व्याख्या सांगा. ग्रंथालय तालिकेचे कार्ये आणि उद्दिष्टे सविस्तर पणे स्पष्ट करा.
ब) कोश तालिका म्हणजे काय ते सांगून कोश तालिकेच्या गुण दोषांची चर्चा करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1601

[Total No. of Pages : 2

[4710] - 107

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 107 : Information Technology : A - Basics (Theory)

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers in 50 words each (Any Three): **[15]**

- a) What Database Management System (DBMS)?
- b) Write note on LINUX Operating System.
- c) Explain Internet Browsing.
- d) What is meant by Search Engine?
- e) Write a note on Digitization.

Q2) Write answer in 100 words (Any One): **[10]**

- a) What is meant by Library Software? State its need and application in a Library.
- b) Explain different types of computer and state its advantages.

Q3) Write answer in 300 words (Any One): **[15]**

- a) What is Information Technology? Discuss the impact of I.T. on Library.
- b) What is Library Network? State its advantages and explain DELNET and INFLIBNET.

P.T.O

Total No. of Questions : 3]

P1601

[4710] - 107

B.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 107 : Information Technology : A - Basics (Theory)

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) [15]

- अ) डाटाबेस मॅनेजमेंट सिस्टीम म्हणजे काय?
ब) लिनक्स ऑपरेटिंग सिस्टीम वर टीप लिहा.
क) इंटरनेट ब्राऊझिंग संकल्पना स्पष्ट करा.
ड) सर्च इंजिन म्हणजे काय?
इ) डिजीटायझेशन वर टिप लिहा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [10]

- अ) ग्रंथालय आज्ञावलि म्हणजे काय? ग्रंथालयामध्ये त्याची आवश्यकता व उपयोग सांगा.
ब) संगणकाचे विविध प्रकार सांगून त्यांचे फायदे सांगा.

प्र.3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [15]

- अ) माहिती तंत्रज्ञान म्हणजे काय व आ.टी.चा ग्रंथालयावरिल परिणामांची चर्चा करा.
ब) ग्रंथालय जाळे म्हणजे काय? त्याचे फायदे सांगून डेलनेट (DELNET) आणि इनफ्लिबनेट स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P 1602

[Total No. of Pages : 2

[4710] - 201

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 201 : Librarianship as a Profession

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 50 words each : (any three)

[15]

- a) List different extension activities.
- b) Explain the brief role of RRRLF in the development of public libraries.
- c) What is Library Consortia.
- d) Write a short note on professional ethics.
- e) Define library co-operation.

Q2) Answer in 100 words (any one)

[10]

- a) Explain the role of UNESCO in development of libraries.
- b) State the importance of public relations in a Public Library.

Q3) Answer in 300 words (any one)

[15]

- a) Write a detailed note on principles of Library Legislation.
- b) Define resource sharing and briefly describe the categories of resource sharing.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P 1602

[4710] - 201

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 201 : Librarianship as a Profession

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) [15]
- अ) विविध विस्तारित सेवांची यादी द्या.
ब) सार्वजनिक ग्रंथालयांच्या विकासामध्ये RRRLF ची भूमिका थोडक्यात स्पष्ट करा.
क) लायब्रेरी कन्सोर्शियाची (Library Consortia) संकल्पना स्पष्ट करा.
ड) व्यवसायिक नैतिकतावर (Professional ethics) टीप लिहा.
इ) ग्रंथालय सहकार्यची व्याख्या द्या.
- प्रश्न 2)** 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणत्याही एक) [10]
- अ) ग्रंथालयांच्या विकासामध्ये (UNESCO) ची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) ग्रंथालयात जनसंपर्काचे महत्व विशद करा.
- प्रश्न 3)** 300 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [15]
- अ) ग्रंथालय कायद्याची तत्त्वे (Principles of library legislation) वर सविस्तार टीप लिहा.
ब) रिसोर्स शेअरिंगची व्याख्या देऊन त्याचे प्रकार (categories) स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P 1603

[Total No. of Pages : 2

[4710] - 202

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 202 : Library Management

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers in 50 words each : (any three) [15]

- a) Define Management and list the functions of management.
- b) State functions of library committee.
- c) What is mean by open access system.
- d) Mention various sources of finance for a library.
- e) Write a note on zero - based - budget.

Q2) Write answer in 100 words : (any one) [10]

- a) State need of Library committee and explain various types of library committees.
- b) What do you mean by book binding? Describe various types of binding books.

Q3) Write answer in 300 words : (any one) [15]

- a) Explain the principles of management. State their applications in library and information centres.
- b) State the need and purpose of stock verification. Discuss various methods of stock verification.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P 1603

[4710] - 202

B.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 202 : Library Management

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतीही तीन) [15]
- अ) व्यवस्थापनाची व्याख्या सांगून व्यवस्थापनाचे विविध कार्ये नमूद करा.
ब) ग्रंथालय समितीची कार्ये नमूद करा.
क) मुक्तद्वार पध्दती म्हणजे काय ते सांगा.
ड) ग्रंथालयासाठीच्या अर्थप्राप्तीचे विविध स्रोत सांगा.
इ) शून्याधारित अर्थसंकल्पावर टीप लिहा.
- प्रश्न 2)** 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [10]
- अ) ग्रंथालय समितीची आवश्यकता सांगून ग्रंथालय समितीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
ब) ग्रंथ बांधणी म्हणजे काय ते सांगून ग्रंथबांधणीच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा.
- प्रश्न 3)** 300 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [15]
- अ) व्यवस्थापनाची तत्त्वे स्पष्ट करा. ग्रंथालय आणि माहिती केंद्रा मधील त्यांचे उपयोजन विशद करा.
ब) ग्रंथ मोजणीची आवश्यकता आणि हेतू सांगून, ग्रंथ मोजणीचे विविध पध्दतींची चर्चा करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P 1604

[Total No. of Pages : 2

[4710] - 203

B. Lib. I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 203 : Reference sources

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 50 words each (any three) **[15]**

- a) Write a note on Indexing services.
- b) What is gazetteer? State its usage.
- c) State advantages and disadvantages of electronic reference sources.
- d) What is meant by database? Enumerate various types of database.
- e) Differentiate between print and electronic reference sources.

Q2) Write answer in 100 words (any one) **[10]**

- a) Discuss in detail techniques and methods of answering reference questions.
- b) Explain how information literacy is useful in information technology era.

Q3) Write answer in 300 words (any one) **[15]**

- a) Define Bibliographic control, its need, purpose and tools.
- b) Explain the need of user Education to promote effective internet search.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P1604

[4710] - 203

B. Lib. I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 203: Reference Sources

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) [15]**
- अ) निर्देशन सेवा वर टिप लिहा.
ब) गॅझेटियर म्हणजे काय? त्याचे उपयोग सांगा.
क) इलेक्ट्रॉनिक संदर्भ साधनांचे फायदे व तोटे सांगा.
ड) डाटाबेस म्हणजे काय? डाटाबेस च्या विविध प्रकारांची यादी करा.
इ) मुद्रीत व इलेक्ट्रॉनिक संदर्भ साधनांतील फरक स्पष्ट करा.
- प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [10]**
- अ) संदर्भ प्रश्नांना प्रतिसाद (उत्तरे) देण्याचे तंत्र व पद्धतींची चर्चा करा.
ब) माहिती - तंत्रज्ञानाच्या युगामध्ये माहिती साक्षरतेची उपयोगीता स्पष्ट करा.
- प्र.3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [15]**
- अ) सुचिय नियंत्रनाची व्याख्या सांगून त्याची आवश्यकता उद्देश व उपकरणे सांगा.
ब) प्रभावीपणे इंटरनेट शोध करण्यासाठी उपभोक्ता प्रशिक्षणाचे महत्व विशद करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P 1605

[Total No. of Pages : 2

[4710] - 204

B. Lib. I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 204 : Organisation of Information and Services

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers in 50 words each (any three) [15]

- a) Give the steps in information storage and retrieval.
- b) Write a short note on Thesaurus.
- c) Explain the importance of citation indexing.
- d) List out advantages of reprographic service.
- e) State functions of NCSI.

Q2) Write answer in 100 words. (any one) [10]

- a) Describe the qualities of good abstract and mention any one abstracting service in detail.
- b) Discuss objectives and services of INIS.

Q3) Write answer in 300 words (any one) [15]

- a) What is meant by SDI? Discuss different steps involved in SDI.
- b) Describe any one indexing system with example in detail

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P 1605

[4710] - 204

B. Lib. I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 204 : Organisation of Information and Services

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) [15]
अ) माहिती रचना व प्रतिप्राप्तीच्या पायऱ्या द्या.
ब) थिसॉरस चे कार्य सांगा.
क) 'उल्लेख निर्देश' चे महत्व द्या.
ड) प्रतिरूप सेवेचे फायदे नमूद करा.
इ) एन. सी. एस. आय. (NCSI) चे कार्ये द्या.
- प्रश्न 2)** प्रत्येकी 100 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) [10]
अ) आदर्श सारा चे वर्णन करा व कोणतीही एक सार सेवा सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) इनिस् (INIS) च्या उद्दिष्ट व सेवांची चर्चा करा.
- प्रश्न 3)** प्रत्येकी 300 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) [15]
अ) माहितीचे निवडक प्रसारण म्हणजे काय? यातील विविध टप्प्यांची चर्चा करा.
ब) कोणतीही एक निर्देशन पध्दती सविस्तर सोदाहरण स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P 1606

[Total No. of Pages : 2

[4710] - 205

B. Lib. I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**BL - 205 : Knowledge Organisation : B
(2013 Pattern) (Theory)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers in 50 words each. (any three) **[15]**

- a) Define enumerative classification scheme.
- b) Explain the concept of systems and specials.
- c) Write a note on main class order in DDC.
- d) Write a brief biography of Dr. S.R. Ranganathan.
- e) Explain the relation between classification and indexing.

Q2) Answer in 100 words. (any one) **[10]**

- a) Write a detailed note on five fundamental categories in colon classification.
- b) Describe the contribution of any two organisations in classification research
 - i) ISKO
 - ii) CRG
 - iii) FID/CR

Q3) Answer in 300 words. (any one) **[15]**

- a) Explain with examples the use of seven tables in DDC.
- b) Write a detailed note on Universal Decimal Classification.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P 1606

[4710] - 205

B. Lib. I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 205 : Knowledge Organisation : B

(2013 Pattern) (Theory)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतीही तीन) [15]

- अ) परिगणात्मक वर्गीकरण पध्दतीची व्याख्या लिहा.
ब) 'सिस्टिम्स आणि स्पेशियल्स' ची संकल्पना स्पष्ट करा.
क) डी. डी. सी वर्गीकरणातील मुख्य वर्गांची रचना यावर टीप लिहा.
ड) डॉ. एस. आर. रंगनाथन यांची चरित्रात्मक माहिती थोडक्यात लिहा.
इ) वर्गीकरण व निर्देशन यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]

- अ) कोलन वर्गीकरणातील पाच पैलूसूत्रे यावर सविस्तर टीप लिहा.
ब) वर्गीकरणाच्या संशोधनातील कोणत्याही दोन संस्थांचे योगदान वर्णन करा.
i) आय.एस.के.ओ. (ISKO)
ii) सी.आर.जी. (CRG)
iii) एफ.आय.डी. - सी.आर (FID/CR)

प्र.3) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [15]

- अ) दशांश वर्गीकरण पध्दतीतील सात सारण्यांचा वापर उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
ब) युनिव्हर्सल डेसिमल वर्गीकरण पध्दतीवर सविस्तर टीप लिहा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P 1607

[Total No. of Pages : 2

[4710] - 206

B.Lib. I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 206 : Document Description : B
(2013 Pattern) (Theory)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers in 50 words each (any three) **[15]**

- a) Cataloguing of 'Indic Names' according to AACR - 2 - R.
- b) Write a note on ISO - 2709.
- c) Explain concept of 'corporate authors' according to AACR - II - R.
- d) What are the advantages of centralised cataloguing?
- e) What is meant by ISBD?

Q2) Write Answer in 100 words. (any one) **[10]**

- a) What is MARC - 21? Describe in detail the elements of MARC - 21
- b) Explain the concept of union catalogue and state its uses.

Q3) Write Answer in 300 words (any one) **[15]**

- a) What are subject headings? Describe in detail any one of the standard methods of deriving subject headings.
- b) Define co-operative cataloguing. Discuss various forms of co-operative cataloguing.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P 1607

[4710] - 206

B.Lib. I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - 206 : Document Description : B

(2013 Pattern) (Theory)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) [15]
- अ) ए.ए.सी.आर - 2 - आर (AACR - II - R) नुसार 'भारतीय ग्रंथाकार नामे' यांचे तालिकीकरण.
- ब) आय. एस. ओ. 2709. यावर टीप लिहा.
- क) ए.ए.सी.आर - 2 - आर (AACR - II - R) नुसार 'समष्टी ग्रंथकाराची' संकल्पना स्पष्ट करा.
- ड) केंद्रीय तालिकीकरणाचे फायदे सांगा?
- इ) आय. एस. बी. डी. म्हणजे कार्य ते सांगा.
- प्रश्न 2)** 100 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) [10]
- अ) मार्क 21 (MARC - 21) म्हणजे काय ते सांगून त्यांच्या घटकांचे सविस्तर वर्णन करा.
- ब) संघ तालिकेची संकल्पना स्पष्ट करून तिचे उपयोग सांगा.
- प्रश्न 3)** 300 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [15]
- अ) विषय शीर्षके म्हणजे काय ते सांगून विषय शीर्षके मिळविण्याच्या कोणत्याही एका प्रमाणित पध्दतीचे वर्णन सविस्तर करा.
- ब) सहकारी तालिकीकरणाची व्याख्या द्या. सहकारी तालिकीकरण यांच्या विविध स्वरूपांची चर्चा करा.

